

Barolar Birliği: "Demiral'a güvenmiyoruz."

Ankara DGM Başavcısı Nusret Demiral hukuk devleti ve demokrasi açısından hep bir tehlike olmuştur. Ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez, bir Cumhuriyet Savcısı devlet için tehlike olmuştur.

(Sayfa 3-4)

SIYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

29

10 Şubat - 24 Şubat

2500 Lira

adımlar

TERÖRÜN PANZEHİRİ: EKSİKSİZ DEMOKRASİ

İnsan hayatının kutsallığına ve dokunulmazlığına inanıyoruz, en sağlıklı siyaset ortamının bütün düşüncelerin her türlü ifade ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olduğu çoğulcu demokratik ortam olduğuna inanıyoruz, tarihte tek meşru hakemin

halk, en doğru tercihin de halkın özgürlük ortamı içinde vereceği karar olduğuna, dolayısıyla hiç kimsenin halkın temsilciliğini üstlenerek kendi aklını göre ve hele şiddetle dayalı bir adalet dağıtma hakkına sahip olmadığına inanıyoruz.

Sendika şubelerinin başkanlarının önerisi

800 bin işçinin toplu sözleşmesinin başarısı için sendikalar arası eğitimin sağlanması gerekli (Sayfa 8-9)

Dünyamızı teknoloji değiştiriyor

Ahmet Altan, değişen dünyada ve Türkiye'nin yenilenmesinde üretim araçlarının gelişiminin belirleyici olduğunu anlatıyor. (Sayfa 10-11)

Güney Afrika'da değişim

Devlet başkanı De Klerk ilan ettiği siyasi reformlar ANC (Afrika Ulusal Kongresi) tarafından temkinle karşılanıyor. (Sayfa 14)

Sümevra Çakır'ı kaybettik

Yurttaşlıktan çıkarılan bir sanatçıyı daha yurt dışında kaybettik. Sümevra en verimli zamanında kırılmış bir filiz, yarım kalmış bir şarkı gibi. (Sayfa 20-21)

İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan'ın Adalet Bakanı'na mektubu

DEMİRAL HUKUK DEVLETİ VE DEMOKRASİ İÇİN TEHLİKE

Nusret Demiral, ayrıca yargının ve Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarıyla oynamıştır. TC'nin bir başsavcısı, TC'nin imzaladığı sözleşmeyi tanımaz ve o sözleşme doğrultusunda kendisiyle görüşmek isteyen insanlarla konuşmazsa, o Başsavcı o görevde kalamaz.

● Turgut Kazan

Sayın Bakan,
Biz, İstanbul Barosu olarak, Muammer Aksoy'a ilgili cinayeti, hukuk devleti ve demokrasinin tahireye yönelik bir saldırıya parçası sayıyoruz. Bu nedenle, demokrasiyi ve hukuk devletini koruyabilmek için, terahit mutlaka gözetilmesi bekliyoruz. Çok sağlıklı bir soruşturma süzür. Sağlıklı soruşturma için, gerekli koşulların yaratılması süzür.

Sayın Bakan,
Bu durumda yapılacak ilk iş, Ankara DGM Başsavcısı Nusret DEMİRAL'ı görevden almadır. Çünkü, Savcılık kurumu, hukuk devletinin temel taşıdır. Devlet bu kurumla birlikte hayyiyet kazanır. Kurumun başına "Cumhuriyet" sözcüğü bu nedenle konulmuştur. Cumhuriyet Savcılığı hukuka ve yasa ya yakın herkes için teminattır. Dolayısıyla

devlet için teminattır.

Ama Ankara DGM Başsavcısı Nusret DEMİRAL'ı hukuk devleti ve demokrasi açısından hep bir tehlike olmuştur. Ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez, bu Cumhuriyet savcısı devlet için tehlike olmuştur.

Geçenim, Nusret DEMİRAL yapısını pürüzsüz olan ve İstanbul yargı yerinde kalan bir eylem için ünlü bir gazeteyi gözaltına almıştı, yama kar kalmıştı.

Nusret DEMİRAL idare yeri İstanbul olan bir gazete Ankara'da el koyulmuş ve mahkeme hangi kararı verirse versin her gece mahkeme gelip yayını durduracağını söylemiş, yama kar kalmıştı.

Nusret DEMİRAL Adalet Ba-

kanlığı, genelgeleri hiçe sayarak, telefon edip çağırabileceği, adı belli bir avukata, adresi bilmiyorsa okunabilir yazıya yazarak yazıya gözetilme almıştı, yama kar kalmıştı.

Nusret DEMİRAL, sanıklar konuşmuyor, bu yüzden gözetilme süresi uzatıyor diyeblim ve büyük bir mahkemeye tutuşmuş, her madde için ayrı gözetilme süresi uygulanabileceğini söylemiş, yama kar kalmıştı.

Nusret DEMİRAL CMUYU dinlememekte ısrar etmiş, müdahale ile bir belgeyi göstermeyeceğini bildirmiş, yama kar kalmıştı.

Nusret DEMİRAL, Başbakanlık genelgesine dayalı istekleri peş peşine, talimatın selameti için av-

ukatın gözaltındaki sanıklarla görüşemeyeceğini söylemiş, yama kar kalmıştı.

Oysa, 2802 sayılı yasanın 63, 65, 66 ve 70 maddeleri bu eylemlere ilişkin yaptırımı gösterdiği gibi, 2461 sayılı yasanın 21. maddesi soruşturmanın selameti ve yargı yetkisinin itibarı için "görevden uzaklaştırma" gerektirmektedir.

Nusret DEMİRAL, aynı yargının ve Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarıyla oynamıştır. T.C. nin bir Başsavcısı, T.C. nin imzaladığı sözleşmeyi tanımaz ve o sözleşme doğrultusunda kendisiyle görüşmek isteyen insanlarla konuşmazsa, o Başsavcı o görevde kalamaz. Sözleşmeye uymak önce devlet olmanın, sonra hukuka inananın işidir.

Sayın Bakan,

Hukuk devletini korumak için, bu cinayeti gözetmek zorundayız. Ve görüşmek için bütün önlemleri almalıyız. Gerekirse bu soruşturma için özel bir yasa çıkartıp doğrudan savcılığa bağlı özel bir soruşturma ekibi kurmalıyız. O ekibe güvenilir birimleri dahil, istisbarat birimleri üzerinde de soruşturma yetkisi tanımalıyız. Ama önce ve mutlaka Ankara DGM Başsavcısı Nusret DEMİRAL'ı görevden almalıyız. Ankara DGM Başsavcılığının hukuk devletini korumaya kazandı bir savcısı statüsüyle.

Eğer, Demiral'a ilgili eski soruşturmalar nedeniyle, 2802 sayılı yasanın 63, 65, 66 ve 70 maddeleriyle 2461 sayılı yasanın 21. maddesinde bir kez okunacak olursak, tale-yecemizin yeri hemen anlaşıp, aynı yargın itibarı, dolayısıyla devletin

Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral hukuk devleti ve demokrasi açısından hep bir tehlike olmuştur. Ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez bir Cumhuriyet savcısı devlet için tehlike olmuştur.

itibarı için ve hukuk devletini koruyabilmek için, 2461 sayılı yasanın 21. maddesi uyarınca, Ankara DGM Başsavcısı Nusret DEMİRAL'ı mutlaka görevden almalıyız.

Sayın Bakan,
Ben, İstanbul Barosu Başkanı ve 27 yılını tamamlamış bir avukat olarak, bu emriyle bilginize sunuyorum.

Konunun HSYKH'na götürülerek, bu yolda bir karar verilmesini diliyorum.

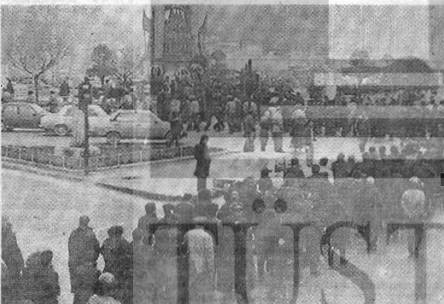
Aksi halde, yapılacak soruşturmaların selametine işle inamayacağı ve bu kuşkuyla ısrarla anlaşmaya çalışacağı, görüşlere bir kampanya başlatacağına belirtiyorum.

Bilmelisiniz süzürüm ki, Gömülme Ceza Mahkemesi işle söyledi-hemine değer vermeniz, bu sözle-mize değer vermeyecek olursanız, yalnız Nusret DEMİRAL'a değil kendilerine de güvenimin kalması-caktır. □

Türkiye Barolar Birliği: CİNAYETİN SORUŞTURMASI DEMİRAL'A BIRAKILAMAZ

Prof. Muammer Aksoy'un öldürülmesiyle ilgili soruşturmanın Ankara DGM Savcılığına verilmesi, hukuk dünyasında tepkile karşılandı. Haber duyulur duyulmaz İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan bir dilekçeyle Adalet Bakanlığına başvurarak, "kendi i demokrasi ve hukuk devleti açısından bir tehlike haline gelmiş olan Nusret Demiral'a bu soruşturmanın verilmesi Nusret Demiral'ın bu soruşturmayı sonuçlandırabilmesi için güven duymadığını" belirtti. Turgut Kazan, Demiral'ın bu ısrarı ısla çözmeye çalışmaması, eğer güvenilir bir soruşturma ekibi kurulmazsa, soruşturmanın selametine işle inamayacağını söyledi ve bu olayın peşini bırakılmayacağını duyurdu.

Pazar günü Ankara'da toplanan Türkiye Barolar Birliği toplantısında ve çeşitli illerin boro başkanları aynı doğrultuda görüşürken bir karar aldılar. Bu karar üzerine yapılan açıklamada şöyle dendi: "Ankara DGM Başsavcısı ve savcılarının görevimiz yoktur. Demokrasi ve hukuk devleti bu olayın soruşturması bu savcılardan alınmalı, yeni atanacak savcılara bırakılmalıdır. □

Avukatların yürüyüşü

Ankara DGM'nin talimatıyla gazetemiz arandı,
yazarlarımızdan Umur Coşkun ve Semih Gümüş gözaltına alındı

NUSRET DEMİRAL SUÇ İŞLEMEDİ DEVAM EDİYOR

Ankara DGM
Savcılığının kendi yetki
alanıyla hiç bir ilgisil
olmayan bir konuda
Umur Coşkun ile
Semih Gümüş'ü
gözaltına aldırdı
Ankara'ya getirilme
yasalarını keyfice
çığnemesidir.

Adımlar (İstanbul) - Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral talimatı üzerine 29 Ocak günü, gazetemiz yazarlarımızdan Umur Coşkun ile Semih Gümüş İstanbul Emniyeti Müdürlüğü 1. Şube ekiplerince gözaltına alındılar.

Aynı gün gazetemizin mekzi z arandı ve çok sayıda belgeye el kondu. Ayrıca Coşkun ve Gümüş'ün evleri de arandı. Bilindiği gibi daha önce de, gene Demiral talimatıyla Adımlar'ın Ankara bürosu indirilerek, hidrostatik foto aya ve fotoğraf makinesine "suç delili" olarak el konulmuştu.

Umur Coşkun ve Semih Gümüş 1 Şubat günü Ankara'ya götürüldüler ve Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde sorguya alındılar. Gazetemiz yazarları hazırlanmış kendilerini henz bir bilgi alınamadığı değildi. Avukatların gözaltındaki müvekkilleriyle görüşme talebi, bu konuda Başbakanlık ve Adalet Bakanlığı yetkililerine rağmen Ankara DGM Savcılığına reddedildi.

Umur Coşkun ve Semih Gümüş 8 Aralık 1989 günü TBKP yöneticileri olarak 1989'dan itibaren basın toplantısı ve basın toplantısı ve basın toplantısı kamuya açıklaştı. Rütin gibi bu konuda İstanbul DGM Savcılığı bir soruşturma açmış, konuyla ilgili olarak gözaltına alınan Umur Coşkun İstanbul DGM tarafından serbest bırakılmı ve bundan sonra savcılık soruşturması tuncuzt olarak sürdürmeye karar vermişti.

Bütün bunlara karşın, Ankara DGM Savcılığının kendi yetki alanıyla hiçbir ilgisil olmayan bir konuda Umur Coşkun ile Semih Gümüş'ü gözaltına aldırdı Ankara'ya getirmeye, yasalarını keyfice çığnemesidir. Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral bu yilde bir çok kez kendisini TBKP'ye ve onun yöneticilerine bir basın olarak gördüğünü kanıtla ve ve bu konuda zaten olağanüstü olan DGM Savcılığının yetkilerini aşarak, tam bir keyflikle davranır. Demiral'ın Ankara'da yasadı çalmaya heptadıkları açıklayan TBKP'leri gözaltına aldırdı tuncuzt kanunların talep etmedi de, bu key-

filğin bir başka örneğidir.

Bu gelişmeler 141-142'nin kaldırılması konusu parlamentonun gündemine gelmek üzereken oluyor. Hükümet bu konudaki görüşlerini netleştirmiş değil, ama son yapılan kamuoyu anketlerinden halkın yüzde 60'ına bu maddelerin eyle ya yasalandı çıkarılması ve komünist partinin serbest çalışmasını desteklediğini ortaya koyuyor. Açık ki, bu ortada komünist parti olayları gene bir polisiye olay olarak gösterme, komünistleri gözaltına alma çabaları, kamuoyuna ve hükümete olumsuz yönde etkilemeyi amaçlıyor.

Umur Coşkun ve Semih Gümüş'ün keyfi bir şekilde gözaltına alınması üzerine avukatları Bahri Belen ve Ergin Çimen, Nusret Demiral hakkında Adalet Bakanlığında ve Yüksek Adalet ve Savcılık Kurulunda bir suç duyurusunda bulun-

rak görevden el çektilerini talep ettiler.

TBKP İstanbul İl yönetimi ve Silivri, Çatalca, K.Cemre, Bakırköy, Zeytinburnu, Gaziosmanpaşa, Fındıklı, Eminönü, Kalkedon, Sarıyer, Beşiktaş, Beykoz, Üsküdar, Şişli, Kartal, Gebze, ve Kadıköy ilçe örgütü yönetimlerince yapılan bir ortak açıklamada, doğal insan haklarından, özgür siyaset yapma hakkını fiilen kullanımları yapılan baskılar karşın, Nusret Demiral'ın talimatı ile gözaltına alınan TBKP yöneticisi Umur Coşkun serbest bırakılması istendi.

64 Sendikacı'dan Kınama

Ote yandan, aralarında, Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Necati Akınca'yı, Örgütlenme Dalresi

Müdürü Tüker Selbaş, Yeni Haber-İş Genel Başkanı Eyyup Şahhat, E. Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı Celal Özdoğru, Genel Sekreter Mahmut Karakoç, Petrol-İş Sendikası İstanbul Şube Başkanı Fikri Sarıyaz, Mali Sekreter Naim Aksoylu, Maden-İş Sendikası 16. Bölge Temsilcisi Seydi Bakır, İnter-İş Sendikası Genel Başkanı Kimsi Süleymanoglu, Aster-İş Sendikası Genel Başkanı Ayhan Döner, Bölge Temsilcisi Aybey Takan, Yot-İş Sendikası Şube Başkanı Mamo Polat'ın da aralarında bulunduğu 64 sendikacı Ankara DGM Savcısı Nusret Demiral'ın talimatı ile Adımlar Gazetesini basılması, arşivine el konulması ve Umur Coşkun'un gözaltına alınmasını kınadı.

Sendikacıların ortak açıklamasında, "141-142-143. maddelerin

Komünist parti
olayını gene bir
polisiye olay olarak
gösterme,
komünistleri
gözaltına alma
çabaları, kamuoyunu
ve hükümeti olumsuz
yönde etkilemeyi
amaçlıyor.

kaldırılması yönünde yoğun bir tartışmanın yapıldığı görülmüş de, uygar ülkeler içinde özgür siyaset yapma hakkını kullanan TBKP üye ve yöneticilerine yapılan baskılar insan haklarına aykırıdır" denildi. □

ANKARA HUKUKU İLE İSTANBUL HUKUKU ÇARPIŞIYOR

IG METAL'DEN ADIMLAR'A DESTEK

IG Metal Sendikası yöneticilerinden, aralarında bir sosyoloji profesörü ve bir avukatın olduğu 11 kişilik bir delegasyon 1/2 Şubat tarihlerinde Ankara'ya geldi ve 2 Şubat günü bir basın toplantısı düzenledi.

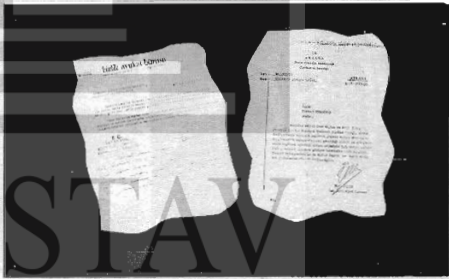
Almanya'dan Kübe-Sargın'a götürmek üzere Adalet Bakanlığında yapılan buyruğuna reddedilen heyet burada, SHP Editör Milliyetçilik Ertel Karal, TÜRK-İŞ yöneticilerinden Enver Toğuşlu, Av. Erzen Şenel, Çalımlı Hakkı'nın yetkilileri ve İnsan Hakları Derneği yöneticileri ile görüşti. 2 Şubat Cuma günü basın toplantısında yazar amaçlarına ve taleplerini açıkladılar. Basın açıklanmalarından önce Örgüt-Adalet Hakkı Otan Sungur'u, Devlet Güvenlik Mahkemesine, Ankara Başsavcılığına gönderdiler.

IG Metal heyeti basın toplantısında Adımlar'ın Ankara temsilciliğinin kapatılması, Umur Coşkun ve Semih Gümüş'ün gözaltına alınmasını protesto etdiklerini açıkladılar. □

Ayrıca sunduğumuz ilk belge incelendiğinde Ankara DGM ile İstanbul DGM'nin çarpıştığını görüyoruz. Her iki belge de TC'nin ilk kurumuna aittir. Birinci belge, İstanbul DGM Savcısı Yağar Güneydin'in imzasını taşımaktadır. Bu belgeye göre Umur Coşkun TBKP Politik Bürosu üyesi olarak İstanbul'da düzenlenen basın toplantısından sonra 8 Aralık 1989'da gözaltına alınmış ve 12 Aralık 1989 günü DGM'de sorguya alınmış sonra serbest bırakılmıştır. Umur Coşkun ile ilgili soruşturma tuncuzt olarak devam etmektedir.

İkinci belge Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı Ülkü Coşkun'un imzasını taşımaktadır. Bu belgeye İstanbul DGM Savcılığının talimatı üzerine 29 Ocak 1990 günü İstanbul'da gözaltına alınan ve halden Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde bulunan Umur Coşkun hakkında ikinci bir soruşturma açılmış soruya konyamaktadır.

Bu durum hukuk devleti ilkesinin kabace aykır olma aşamasına yeni bir örneğidir. □

Prof. Muammer Aksoy'un ölümü üzerine geniş güçlerin ortak görüşü

DEMOKRASİ DAHA ÇOK KARARLILIK İSTİYOR

İç Politika Servisi - Prof. Muammer Aksoy'u öldürülen kim olduğu artık kuyuya yer bırakmayacak biçimde ortaya çıktı. Demokratik, çağdaş bir sürecin önüne geçmek isteyen, demokrasi düşmanı, baskıcı otoriter bir rejimi sürdüklü kalmak isteyenler. Bunlar kim? Biter, birer ortaya çıkartılması ve teşhir edilmesi gerekir. Aksoy'un öldürülmesi üzerine tepkilerini ifade eden kurum, kuruluş ve kişiler, bu cinayetin geleceğine yönelik bir saldırı olarak nitelendirildi.

Toplumsal hermen hermen tüm kesimleri terör ve şiddet karşı tepki gösterdi. Ankara, İstanbul, İzmir Barosu avukatları sessiz yürüyüş yapıp, "Terör karşı hukuk devletinin demokrasi kuralları içinde işlemesi savunuldu." TMMOB, Türk Tabibi-

ler Birliği gibi meslek kuruluşları, sendikaların genel merkezleri ve şubeleri açıklamalar yaptılar.

Aziz Nesin, Çağatay Anadol, Prof. Zafer Üskel, Dr. Tarek Ziya Ekinci, Sıdıka Su, Toygun Eraslan İstanbul Tıbbi Odasında bir basın toplantısı düzenleyerek "Bu tehlikeli ölümlerle ilgili çok farklı görüşleri savunmak, ama demokratik birleşen bütün iyşli akımlar biraraya gelebilmelidir. Toplumsal yaşamın şiddetin dışlanması ve baskı devletini demokratikleştirilmesi gerekir, demokratik bir anayasayı oluşturmayı gerektirir, yurttaşlar üzerindeki devlet baskısının, düştürme ve örgütlenme özgürlüğünü sürdüren tüm yasaların ortadan kaldırılmasını gerektirir, yaparsak, katliamı bir toplumsal yakama doğru ilerle-

mayi gerektirir." denildi. Basın bildiririni aralarında bulunan Murat Belge, Çağatay Anadol, Zülfi Dicleli, Hüseyin Hüsnü, Ali Buluç ve Bahri Zengin ortak bir basın toplantısı yaptılar. Prof. Aksoy'un öldürülmesi önüne kamyonların ortak karnası, terör ve şiddetle toplumdaki korku psikolojisi ağırlık kazanarak, bunu nesli tüketmekte olan gizli odaklar tezgahlamaya çalışıyorlar. Güney Afrika'da ırkçı rejim bile Komünist Partiyi ANC'yi ve Mandela'yı serbest bıraktı. Dünya'da demokrasi özgürlük ritüziyi esaret altına almıyor. Terör ve şiddetle bir yere varmak isteyenler ne politik ne de toplumsal bir destek bulamayacakları. U

• Prof. Muammer Aksoy

Şiddet, terör karşı açıklama

ÇOĞULCU DEMOKRATİK BİR ORTAM

Türkiye 1990 yılına, 1980 öncüsünün kararlık havasını hatırlatan hatta hatırlanması özellikle amaçlar gibi görülen bürdüz siyasi cinayetlere, Türkiye halkı bu kanlı senaryoları daha önce görmüştü, bunlara karşı tavırları da belli etmişler. Bu olaylar toplumsal büyük çoğunluğun siyasete soğutmakta ve yabancılaşmakta, akıllar bir siyasi ist-

kansızlaşmakta, dolayısıyla sadece ve sadece otoriter, antidemokratik, baskıcı güçlerin iktidara hizmet etmektedir.

Bu basın toplantısını düzenleme gereğini duyuyoruz, hem hayatın sunuşuna ve dokümanlaşmaya önemiyoruz, en ağıllık siyaset ortamının bütün düşüncelerin her türlü ifade ve örgütlenme özgürlüğüne sa-

hip olduğu çoğulcu demokratik ortam olduğuna inanıyoruz, tarihte tek nesli hakimin halk, on damı terdihim de halkın özgürlük ortamı içinde varacağı karar olduğuna, dolayısıyla bu ölümlere halkın temennisiyle birleşmek kendi adına gün ve hede şiddetle dayalı bir adalete ulaşma hakkına sahip olmadığının inanyoruz.

Demokrasiye inanan ezid çoğunluğa, siyasi yelpazede, moral inançlar almış ve sosyal değişim için görüş ve yerleri ne olursa olsun bütün siyasi, hukuki, demokratik kuralları özer, demokratik ve çoğulcu bir siyasi ortamın olmasını ve bu gibi kanlı senaryoların bütününde toplum ve insanın en üst kademesinde katkılı bulundurma çağırıyoruz. Etkiden bilinen kuralları vermiş senaryoların gene benzer sonuçlar vermesini engellemek için devletin ve toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesi yönündeki çabalarını enbiriyle yoğunlaştırılması gerekir.

MUSTA BELGE, Hüseyin HATTEMİL, Ali BULUÇ, Bahri ZENGİN, Bahri SAVCI, Emel GANIP SAN DALCI, Şirin TEKELİ, Korkut BO RATAY, Abdullah BAŞTÜRK, Mehmet TUNÇAY, Haluk GERGER, Narkut İNAN, İbrahim ORTAÇLI, Nahi AVCI, Şiirli KARACA, Mustafa ÇALIK, Hasan Hüseyin CEYLAN, Münazzer TÜRKONE, Mehmet DOĞAN, Enis ATABEK, Teşkin AÇIKALI, Genay GÜRKÜL, Çağatay ANADOL, Zülfi DICLELİ, Yücel SELEK.

TBKP Açıklaması TERÖRÜN PANZEHİRİ EKSİKSİZ DEMOKRASİ

Adımlar (İstanbul) - Prof. Muammer Aksoy'un öldürülmesi üzerine TBKP merkez yönetimi bir açıklama yaptı. Açıklamanın tam metni şöyle.

Prof. Muammer Aksoy'un alışıla ölümleriyle ölümüne değerli bir demokrat ve bilim adamı kaybetti. Bu cinayetin şiddetle protesto ediyoruz.

Terör ortamını yeniden hortlatarak ülkenin kalkınma için yolları tıkadığını, istenen demokrasiyi düğün güçleri son gününde kısıtlıyor. Demokratik ortamın önü gene kanla kapatılarak, halkın koruyarak takasını istiyor. İçerde terörü turundurma çabaları, dışarda Türkiye'yi yeni bölgesel çatışmalara kurbanına planlarıyla birleştiriyor.

Kritik bir noktadayız. Şimdi demokrasi istiyen bütün güçlerin ağız gıcırda bir sesle birleşmesi, istenen demokrasiyi ve demokrasiyi karahlık savunması en ivedi işidir.

İster milliyetçi ya da dinci, ister sol söylemleri gerektirilmeyen çağdaş, terör ve şiddetin her türlü, kime yöneltilse yöneltilse yalnızca demokratikleşmeyi önlemek istemeleri hizmet eder. TBKP terörün her türlü karşılığı ve bütün demokrasi güçlerini bu konuda aktif tutum almaya çağırıyoruz.

Terör ve şiddetin panzehiri, demokratik hak ve özgürlüklerin ivde ve eksiksiz gerçekleştirilmesidir. ANAP hükümeti bu yoldaki açıklamaların tersine somut adımları atmaya yanaşmıyorsa, terör ortamını canlı tutarak istemeleri olanak sağlamaktadır.

Türkiye'yi yeniden içerde ve dışarda sorun belini karahlık yoluyla sıkarak istemeyenlerin planlarını bozmak ve demokrasiyi geleceğe çıkarmak için bütün partileri, sendikaları, meslek kuruluşlarını, basını, ölümlere çevirebilir, demokratik hareketleri, iş çevirebilir, ön adamları ve bütün aydınlarımızı terör cylemlerini protesto etmeye ve demokratik hak ve özgürlükleri eksiksiz savunmaya çağırıyoruz. U

Muammer Aksoy'un öldürülmesi, hukukçuları terör karşı harekete geçirdi.

Diyarbakır'da Peşmerge Kampında zehirlenme

KUŞKULAR IRAK AJANLARI ÜZERİNDE

(Diyarbakır-Ardımlar) 1 Şubat
günü Diyarbakır'da peşmerge
kampında yüzlerce kadın ve çocuk
yokluğunda cömerten zehirlenmeler
sürüyor. Kadınlar büyük duyuru
yapmışlardı. Ardımlar mahalleri hastane-
lere koşuyor. Durum işleri acıydı.
Sorduklarımıza yaşı vermiş peşmerge-
ler, sanki yemiyor bir kimyasal zahı-
rıyla karşı yapıyorlar psikolojikan-
lı saldırılar. Diyarbakır Belediye
Başkanı, Diyarbakır Belediye
Fabrikasından alın gelen cömerten
ağzına güldürürken kısa sürede zehirle-
me belirtileriyle yere düşmeye
başladılar. Zehirlenmelerin idare ara-
ları ve belediye otobüsleriyle Tip Fa-
kültüsü hastanesine ve devlet hasta-
nesine taşındı. Ama yer ve ilaç
yokluğundan birçok peşmerge kam-
po geri gönderildi. Hastaların birço-
ğu kendi otaklarılarıyla ilaç satın al-
mış tozunda kaldı. Bu kampları son
dönemde deşer ileşim ve Kuvvet
kaynakları ile onlarca bemsalır, ama
bu kez kalçaları da daha büyük
çalıştırdı, zehirlenmelerin sırrını hiç
anlamadık."

Adınlar muhabirlerinin konuştukları kişilerle ilgili olarak Irak yönetimine sorulan tutuyorlar. Irak yönetiminin son aylarda Irak'taki Kürtlere karşı yeniden kimyasal silah kullanmaya başladığını, bu arada Türkiye'deki kamplarda bulunan Iraklı Kürtlere de çeşitli saldırılar düzenlemeyi ümmal etmediğini söyleyen muhabirler, daha önce bazı Irak sianlarını süfer kimliği altında

uluslararası sözleşmelerde belirtilen mültecilik statüsünün verilmesiyle bu gibi serüplerin önüne geçilebileceğini düşünüyoruz."

Sosyalist Parti Diyarbakır il örgütü de bir açıklama yaparak kamuoyuna Irak'lı sığınmacıların sorunlarını duyurmak istediğini açıkladı. SP il örgütü, iki yıl önce aşkırı bir süredir süzülme ve sığınmacıların hukuki durumunun aydınlaşma kavuşturulmuş olmasının, Irak yönetimine bağlı karadök çözümlerin bu kişileri taciz ederek ülkemizi terk etmeye zorlamasına olanak

KORUMA VE KOLLAMAYA DAİR

□ Muhtesem Özdamar

Anımsayoruz. İlkokulda kolluk nöbetleri vardı. Genellikle çalınan ve telu öğrencilerden seçilirdi. Gece vakti, ders dışı zamanlarda okul içinde tımarına kurumak ve kollamak idi. Çoğu öğrenci kolluk nöbetçilerini seçmez ama nöbetçi olmaya da can atardı. Çocukluk diye deyim geçtiğin o günlerde kolluk nöbetçisi diğer öğrencilerden yetkileriyle ayrıydı. Yetkinin cazibesi vardı. Sevmediğin birini bu yetkiyle cezalandırabilirdin. Koruma ve kollama yetkisiyle birlikte temelinde duyguysu kâğızduvardı o senin dümeniyle.

Anımsıyorum. Ağca'ya Papa'yı öldürmeye kalktığı anda sormuşludü: "Neden vurdu?" diye. Ağca kendine güvenli çok açık yanıtlıyordu "İslam aletini korumak için" diye. Ya da buna benzer bir yanıt vermişti

Ağca kendini bir takım kurumlara, değerleri vb. korumak ve kollamakla yükümlü görüyordu. Bunun için o bir kahramandı. Korumak ve kollamak Kahramanların birinci dü-

1190.Bu düğün onlara her şeyi yapma hakkını veriyor.

Koruma ve kollama adına insanlara tepeden bakabiliyorsun.
Koruma ve kollama adına topluma, halka komut verebiliyorsun.
Koruma ve kollama adına hukuku, anayasayı çiğneyebiliyorsun.
Hatta kendi koyduğun kuralları bile hiçe sayabiliyorsun.

Koruma ve kollama adına insan-
lar, toplumu cezalandırabiliyorsun.
Koruma ve kollama adına yargı
yetkisi elde edebiliyorsun.
Koruma ve kollama adına ceza
infaz edebiliyorsun. Can alabiliyor-
sun.

Koruma ve kollama adına "hikmetinden sual olunamıyor".

Duyuluyorum. Cumhuriyet. Anayasayı ve kurulu düzeni koruma ve kollama adına harekete geçenler ile halk adına, halkın namusunu, değerlerini, haklarını koruma ve kollama adına harekete geçenleri müsta-

Is there a difference? ☐

Binlerinin, birileri adına davranması ve bu sayede her türlü hak ve yetkiyle donanması özge ve sonuçları itibarıyla aynı noktada buluşuyor.

Her iki mantık, adına hareket et-
tıkları halk iradesini yansıtmıyor.
Ve her iki mantık sonuçta halka za-
rar veriyor.

Her iki mantık insana güvenilmezdir. İnsani yok suyuvar. hiç indirimvar.

Her iki mantık sahse bir kalite...
...anlık psikolojisiyle kucaklıyor.
Toplumun kendisine ihyacı olma
dığını biliyor. Onun için kendisini
kurtarıcı rolü... biliyor.

Her iki mantık gerçekte birbirini koruyor ve kolluyor, biri olmazsa diğeri de olmayacağına biliyor. Birbiri için ihtiyaçları olduğunu bilince de kendileri. Varlık nedenleri birbirini koruyor.

Prof. Aksoy'u vuran ile trafi-
polisini vuran eller farklı, mantık ay-
rı. Koruyanlar ve kollayanlarda
kurtulmadıkça koruyan ve kollayan-
lardan çekerek ölmür var. □

800 bin işçi sözleşmeye doğru giderken

EKONOMİK HAKLARIN GÜVENCESİ DEMOKRATİK HAKLARA BAĞLI

Sendikal rekabet yerine birlikte veya ayrı ayrı olsa da farklı farklı işkolarında da olsa, birlikte hareket etme eğilimi güçleniyor. Gelecekte mücadelenin sendikalar ve konfederasyonlar olarak güç ve eylem birliğinin somut yaşanma daha açığa ifadesini bulacak

□ Hüseyin Çakar

Geyikçiliği yıl kongreler yılıydı. 89 bahar eyleminin sıcak rüzgarı bütün kongreleri ısıttı. Bu yıl, işçi sınıfı topluluğumuz döneminde hazırlanmış. Düzendiğimiz yurttaki mara toplantısında sendika başkanı kongreleri sözleşmek ve yasakları tartıştı.

Tartışmaya, Petrol-İş İstanbul Şube Başkanı Fikri Sarıkaya, Hak-İçer başlı Or. Onur Bakıröz Şube başkanı Mustafa Paçoğlu, Başbakan Önemli-İş Toprak Şube başkanı Mustafa Şahin, Kızılağaç Şube başkanı Ahmet Okuyan katıldı.

1990 yılı topluluğumuz ve sendikal haklar açısından önemli bir yıl olacak. Sendikalar bu yıl kongrelerini yaparak güdülür. Kongrelerini sonuçlarını nasıl değerlendirecekler?

F. Sarıkaya: Hak-İçer kongresi aynenli yapıyoruz. Türk-İş kongresi üstünde durmak istiyorum. Kongrelerin işçilerin beklentisi sonucunda. Bir milyon bina göre yapıyor. Değişiklik işçiler ve yönetimin beklentisi. Bunu öne alarak. Bu iflas etti. Kongreler mülkiyet tartışılmalıdır. Sonuçta, Türk-İş tabanını eğitimi yönüne yansımam. Kongrenin en önemli sonucu kongre kararlarıdır. Tabanın inatlı buraya yansımam. Sıfırı, bunu nasıl yapacağımızı düşünmek, tartışmak gerektir.

M. Paçoğlu: Türk-İş ve Hak-İçer genel kurullarını değerlendirdik. Özellikle Türk-İş genel kurulu önceki ve sonrasına sağ-ol. Aynı öne çıktı, ben bunu doğru gördüm. Genel kurul öncekinden çok landış sendikaların, çevrelerin etkisi, birleşimi yönüne çıkardılar. Kurumunda, daha farklı oldukları. Önemli akınlar sağ sendikaların daha etkili oldukları gördüm. Zaten önce sağ-ol çatısına alınmış çevreleri yapıldı, böyle bir atmosferde sağ kazandı. Sağ teyisti.

Hak-İçer genel kurulu sonuçları itibarıyla, alınan kararlarla çok

olumsuz bittirdi. Özellikle demokrasi ve sendikal haklar konusunda önemli bir dizi kararlar alındı. Fakat yönetimin anlayış ve kıpırdanması bir şey değildi. Yönetim bir siyasi eğitim görüşlerine göre olmalı. Bu anlamıyla Hak-İçer yönetiminin tüm sendikaların tabanına küçültmeye çalışıyor.

89 bahar eylemini sendikaların rüzgarı bir hareketlenmeye yarattı.

Bu hareketlenme sendika kongrelerinde yönetime yansımamda da kararları yansıdı. Sendikalar, müdahaleci, eylemci, işçilerin çıkarları için kararlı politikaları izlemesi konusunda sendikaların görüşleri ne olursa olsun bir işçi gücü yaratır. Anı düşünerek sendikalar kendilerini yenilemek durumuna karşı kararlıydı. Bu realite işi değerlendirilerek sendikal anlayışın geliştirilmesi gereğini düşünüyorum.

Türk-İş ve Hak-İçer kongre sonuçlarını sendikal bölünmüşlüğü giderilmesini açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

M. Paçoğlu: Ben çok karamsar değilim. Bu genel kurulların yönetime göre alan kıpırdanması yansımam. Bana sızıyor bu yorum işçi politikası. Türkiye gerçekleri içinde değerlendirildiğinde, artık sendikalar müdahaleci bir genel kurullarda da girişildiği gibi müdahaleci anlayış, sendikal politikalar ve yenileme açısından bir iyim karamsardır. Bu imanın 90 yılında da kendini göstereceğini ben inanıyorum. Türk-İş için olarak daha da güçleniyor. Özellikle Hak-İçer bölünmüşlüğü mevcut sorunların çözümü için istek vardır. Sendikal rekabet yerine, birlikte veya ayrı ayrı olsa da farklı farklı işkolarda da olsa, birlikte hareket etme eğilimi güçleniyor. Gelecekte mücadelenin sendikalar ve konfederasyonlar olarak güç ve eylem birliğinin somut yaşanma daha açığa ifadesini bulacağına ben inanıyorum.

M. Şahin: Türk-İş kongresine gelmeden önce Türk-İş başlı sendikaların kongrelerini baktık. Sonuç, gerçekleri daha önceki sendika üyelerine göre daha demokratik, daha işçi sınıfının yana, işçi sorunları daha yakından tanıyor. Etki dağılımı jübileleri önüne olmaktadır. Ancak bu şekilde yansımam. Bu durum genel kurullarına çok fazla yansımam.

Türk-İş'e müdahaleci, baskın yanlı bir sloganla yön çıktı. Bu 5-10 sloganıdır. Bu sloganla yön çıkılarak baskınla 15 milyona baskınla da topluluğumuz gibi görülmüyor. Bu akademiye yakın çıkartılan ölü-

şu listenin de güvenliği bir liste olduğunu söyleyemiyoruz. Türk-İş gibi bir konfederasyonun yönetiminin olgunlaşması da akademiye delegelere güven veremedi. Kaldı ki gerçekleri ortaklaşa, birlikte bir listenin bu dinamik olabileceğini ve bunun imkânlarını var olduğunu gördük. Hak-İçer son zamanlarda kadar işçi sendikalı yönetiminin listenin müdahaleci. Bir anlamıyla büyük biranlık, birlikte liste oluşturulması ana olduğunu gördük. Seçim sonuçlarıyla da görüldüğü gibi delegelerin güvenliği nedeniyle de sol adına çıkartılabilecekti. En önemli beklentimiz, Başbakan Önemli-

Başbakan sendikalar olarak bizler Türk-İş kongresinden beklenen çok şeyler de bekliyorduk. En önemli beklentimiz, Başbakan Önemli-

olarak adı geçen sendikaların bu konuda dikkatli olmadıkları, yapılarındaki değişikliklerin birbirine yansıdığı kongrede de ortaya çıktı.

Kongreye ilkeler bazında bakılmadı, kıpırdan ve kinlik öne çıktı. Bu sonuca ekti. Türk-İş başlı demek değildir, başkaları kararla var, sendikalar var ve işçiler var.

M. Paçoğlu: Ben bir işçi ilave etmek istiyorum. İşçileri güler sendikalar da güçlenmesi kongre mevzileri olarak görülmelidir. Böylece bir yaklaşımla sendikaların kıpırdanlığı olma özelliğine izin düşüyor ama zarar veriyor. Ben Türk-İş'in yenilenmesinin bir işçiyi olacağını görüyorum. Ama sol liste kazansaydı Türk-İş değişimcekti. Politik eğilimleri birleştirerek bir yönetime,

sendikaların birlikte işçilerinle birlikte olmasında iş yapması mümkün olamaz. İşçiler mümkün. İşçiler mümkün. Bu yönde geliştirilse, kongredeki ayrışmaların giderilmesi yönünde çabalar sarf edilirse bugünkü konumuz daha da birer, sağ-ol işleri yapılacağına inanıyorum.

M. Paçoğlu: Başın Türk-İş seçti. Yüzbin işçi adına söylemeye hakkımız var. Bu yıl bu söyleme müdahaleci sendikalar. Hak-İçer bölünmüşlüğü de o kadar farklı değildi, çili bin öyeni adına söyleme müdahaleci geliyor.

Talközü dokümanı bir içimin sözleşmesi 1990 yılında cevap bekliyor. Derinlerin her geçen gün eridiği, çalınma koşullarının ağırlaşması bir dönemde, Türk-İş'in ve merke-

● Toplantıya katılan şube başkanları sağdan, Ahmet Okuyan, Mustafa Şahin, Mustafa Paçoğlu, Fikri Sarıkaya

İş olarak Türk-İş konfederasyonu içinde yer almaktı. Bu konuda merkez kongremizin kongre kararları karar vardı. Türk-İş'e aday olan akademiye başlımlarına Türk-İş'e kanlımları sonucunda savunuldu. Ama bu şu demek değildir, bir barmışın. Türk-İş'e adaylar kararları bir bağlamda demiyor. Türk-İş'e adaylar bir karar destek veriyor.

A. Okuyan: Genel Kurullarda gelmeden önce adına, demokratik adına çok önemli gelişmeler gözle karşı. Tabandaki bu olgu, Türk-İş'e de m. nitelikli bir yapıya kavuşabileceği düşüncesini taşımaya başlanıyor. Bundan önce yapılan hataları yapılmamışa göre düştürüyoruz. Ama müdahaleci de bu düşüncemizi gördük. 89 da da aynı hatları tekrarladık. Ben genel kurulu kanlımla. Daha önceki sosyal demokratların yapıları topluluğunda da kanlımla. Geniş taban, birleşim yönüne olmaktadır. Bu yıl ilavececeği söylemlerine karşı, Türk-İş kongresine girişimde tam tersi ile karşılanıyor. Sosyal demokratlar

Türk-İş'in sendikal ve müdahaleci anlayışını değeriştiriyor, yenileyebilir. Türk-İş genel kurul kararlarına bakınca, şöyle bir durum görüyoruz. Delegelerin eğilimi ne olursa olsun kararlar demokratikliğine ve demokratik eğilimi güç kazanıyor. Yani sağ tarafa delegeler de, sol tarafa demokratiklik ve demokratik eğilimi düşüyor. Değerlendirme de kararlar eylem demisidir.

Araya girmek sormak istiyorum. Kongre önceki, kongre sonuçları ve bunların nedenlerini tartışarak, şu anki durum ve geleceğe ilişkin ne söyleyebiliriz?

F. Sarıkaya: Daha önceki baskımların bir kongre kararlarına yansımam. Şifalıncı işçi çabalarının yansımam. Ayrıca 90 yılı eylem yönünde çıkartılan kararlar yapıldı. 20 maddeli yansımam, birlikte müdahaleci yansımamın pratik anlamına geliyor.

Özellikle akademiye yakın da baskımların işçi sendikalarından sağ-ol kavramından kurtulup, bütün

şube yöneticilerinin ötekilik görev bina göre ya. Hala genel kurul kararlarını yansımam. İşçilerin işçileri içinde yoğun bir diyalog ve işbirliği bağlanmalı. Hızla rekabetçiliğin, sağ-ol yansımamın türk odileri gerektir. Güçleri birlikte iş yapması yöneticiler, Türk-İş'e daha dinamik, daha aktif bir hale gelebilir. Bunu yapılmamış işi rekabetçi anlayış derinleştirilse Türk-İş'in alması olduğu kararların yansımamı görebileceği kanatında değildi.

16 Ocakta yapılacak olan Türk-İş başkanları kurumunda da birlikte hareket edilecek, Türk-İş genel kurul kararları ve topluluğumuzun eğilimlerini ilave ve yansımamın yapacak. Türk-İş'e bir bütün olarak ve Hak-İçer de bu maddeli olarak birlikte başlatılacakları sonuçlarla ilgili de değeriştiriyor.

M. Şahin: Ben, sonuça karşı çıkan Türk-İş yönetiminin çok olumsuz olarak değeriştirmediyorum. Bir büyük milyon işçiyi temsil-

Değişen dünya, yeni Türkiye tartışması/Ahmet Altan

DÜNYAMIZI ÜRETİM ARAÇLARI DEĞİŞTİRİYOR

İnsanlar bu mülk edinilme güdüsü yerleşmiş. Bunu politikayla değiştiremiyor. Mülk edinmek anlamsız hale geldiği zaman insanlar bu güdülerinden vazgeçecekler.

□ Sadettin Yumukak

Dünyamın 21. yüzyıla girerken yaşamakta olduğu değişim süreçleri ve bu süreçler içinde Türkiye'nin yeri üstüne 26. sayımda başlatılmış tartışmayı bu sayıda Ahmet Altan ile sürdürüyoruz.

- İnsanlık 21. yüzyıla girerken, bir yandan yüzyıllardır belirlenmiş olan, bir yandan yeni çağın gündeme getirdiği sorunlar ve çözümler bir yere keşkinleşmiş görünüyordu. Aynı zamanda, şimdi yeni bir dünyamızı oluşturma başladığı görülmüyordu. Sırtı eskiden nedir, yeni nasıl bilmeyenler ve anlaşılmaz, bu geçiş süreci nasıl gerçekleşiyor?

Altan: Bugün dünyadaki değişimin temel dinamiği araçların değişimine bağlıdır. Dünya değişiyor, çünkü üretim araçları değişiyor. Değişen üretim araçları üretim ilişkilerini değiştiriyor. 1977'deki ya da 30. yüzyıldaki üretim araçları ile 1990'ın üretim araçları arasında neredeyse bir şey da ala yitir yitir fark var, çünkü 20. yüzyılda teknoloji bütün insanlık tarihinin birikimini bir anda kırdı, ağı, dörde katlayarak bir zıplama yaptı. - Biz bilimin bu korkunç hızla gelişen, sınırsız ve yükseldiği yeri ve potansiyel, daha doğrusu bu teknoloji patlamasının sosyal ve politik hayatı etkilemesi 1950-90 arasında yaşandı dünyada.

Kol gücü çok önemli bir güçtür bu yüzyılda bağlandı. Teoriler kol gücüne dayandığı; yani kol gücüne, kol gücünün sömürsüz bütün analizlerin dayandığı nediydi. Bunun bakışınızda, kol gücü artık önemli ni kaybetmişti.

Dünyada artık işçi sınıfının yerini robotlar alıyor, yeni fabrikalar robotla çalışıyor. Ve dünyada insanı aktiften denilen, tutarım, bu kadarlık ve onun gibi işlevleri daha geliyor ve bunlar biraz arsa arsa değişiyor.

yani köylük borçlu denilen kesimin güçlendiğini gösteriyor. Sayı olarak da, önemli olarak da özellikle Avrupa'da bunlar daha öne çıkıyorlar. Demek ki, üretim araçlarının değişmesi birlikte bir kere sınıf yapısını, sınıf dengelerini de değiştiriyor.

Bu değişimlerin politikaya etkisi olmaması mümkün değil. Ve sonunda bu da oldu.

Markstizmde, belirli üretim araçlarına denk düşen belirli üretim ilişkileri ve ona denk düşen belirli toplumlar, sınıflar dünyayı kurumları biçiminde bir sosyal-ekonomik formasyon düğümlenir. 20. yüzyılda üretim araçlarında çok büyük sıçramalar görüyoruz. Ancak bu, iki tarafta da oldu, hatta daha geri sosyal-ekonomik formasyon olarak görülen kapitaliz-

min bir aleti olmaktan yavaş yavaş bir kenara çekiliyorlar. İnsanlar artık daha yavaş birer caddé haline geliyorlar. Buradan sonra vicdanlar, fikirten ziyade, beyinler gelişiminin başlayacağı bir döneme giriyorlar. Bu da bütün üretim ilişkilerini değiştiriyor.

Makinalarla robotlar çalışıyor, insanlar üretim yapıyorlar. Alışveriş yapmak için birbirlerin parasını alıyorlar. İki üretim ilişkisi arasında bir parça düşecek, yani yeni bir modelde sistemi bulacaklar. O zaman bir fabrikamız sabit olup olmamak çok büyük bir fark yaratıyor. Belki bir kırık fark yaratabilir, ama onun da çok ciddi ve önemli boyutuna ulaşacağı zannediyoruz. Ayrıca herkeze barışıkla bir hayat yaparken, kimsenin sadece soyut bir iki-

gösteriyor. Tomurcuğu görüyorsun, ama buradan çıkış çıkacak. Teknoloji de burada bir çok büyük yavaşlayacak. Çünkü bir mülkün süsbü olmak anlamına yitirecek.

İnsanlarda bir mülk edinme güdüsü yerleşmiş. Mülk edinmek anlamına hale geldiği zaman insanlar bu güdülerinden vazgeçecekler. Mülk edinmek nasıl anlamsız hale gelir? Herkes herşey bulabildiği zaman! Bu da ancak robotlarla ve teknolojiyle olur. İşte teknolojinin gelişimini yapıyoruz. O teknolojinin gelişiminin sonuçlarını bir kere bugün sosyal ve politik boyutta ortaya çıktı, yani mülkiyet boyutunda ortaya çıkacak.

Biz komünizmin vadedtiği "cennete" varacağız; ama o "cennete" gi-

Amma politikayla yapıldığı çağın üretim araçları göre oluşuyor. Şimdi o üretim araçları değiştiği zaman, markist politika yerine oturuyor. Ama markist felsefe yerinde duruyor.

- Sol, sosyalist kasım tarafından "yeni dünya" olarak "21. yüzyıl sosyalist sistemi" gösteriliyor. 20. yüzyıl "kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı" olarak tanımlandı. Ancak 1980'lerin ikinci yarısında, özellikle de gelişmiş yıl içinde yeni gelişmeler ortaya çıktı ki, bunlar en azından büyük bir kesim için geçmişte yapılan değerlendirmeleri köktü bir biçimde gözden geçirmeye sevketti. 1970'den başlayıp bugüne değin yaşanan bu süreci, özellikle şimdi Doğu Avrupa'da yaşanmakta olan süredir herkeze farkı değerlendiriliyor. Sırtı bu ülkelerde gerçekleşen olan nedir?

Altan:Bizim bugün yaşadığımız bu büyük teknoloji patlaması ve değişimin temelinde yatan unsur bence 1917 Devrimi'dir. Sovyetler Birliği'nin ortaya çıkmasıyla birlikte dünyadaki durum değişti ve buna bağlı olarak kapitalizmin yapısı değişti. Kapitalizm, yaradılışta kırsal birerke tarıma yaslanmış sınıfların arasında kaldı.

Sovyetler Birliği ve Doğu bloku dünyamın değişiminde bu kadar önemli bir pay sahibi oluzken, nasıl oldu da bugün tekli toplumlar komünist partiyi reddediyor. Bence bunun açıklaması için yapmaya başlamak gerekir.

Bence Lenin 1917 bulundukları gelecekteki değişim lider olarak dünyamın değişimine büyük katkıda bulundu. Ama aynı zamanda markist politika ya birerke fazla etti.

Markizim temel olarak bukişimzda bir felsefedir. Bir felsefeyi bir politik araç olarak kullanmaya başladık zaman, politika o felsefeyi zodeler. Lenin o felsefeyi zodeledi, yani kendi katkılarla onun ve kapitalizmin sosyalizm çok değişik bir boyuta çıkarı. Bunun sonuçları da özellikle Doğu bloku insanları için gözlemlenir açıdan oldu.

Birincisi, çuza gelirken ki, gerekçeler bir işçi sınıfı olmadı yitirdi, toplum kırımlarını dağıtıp olarak öteki bir aşamaya gelmeden önce bir hareket yapmak ve komünizmi bir kalkınma aracı olarak kullanmaya çalışmak için bir sonuç vermedi.

İkincisi, dünyamız yeni kapitalizmin dünyamın bir belirsizlikle gerekçeler komünizmin olamayacağına götüldü. Yani komünizmin kapitalizmi bir bağlan olduğu yeni devlet varlığına doğru bir şekilde geliştiremiyor. Sistemler arasında ki çatışmalar, iş-

İlm altında, kapitalist üretim ilişkileri altında daha da büyük oluyor. (Tabii, heraherinde belirlilik, çevre tahribatı gibi sorunlar da getirecek.) Öyleyse, üretim araçlarındaki bu büyük değişim, bilgisayarlar, robotlar, v.b. üretim ilişkilerini yansımamı nasıl oluyor?

Altan:Üretim ilişkisi işçi değişiyor. Bugün bir Amerika'daki işçi Fransız işparası mı, Latin Amerikalı işçi zaman birike edineyeceği bir konferans ve birleşti. Bunu teknoloji sağlıyor.

Markist açıdan yaklaşırsak, bu güne kadar insanlar, emekçiler daha da üretim bir güçleri oldu. İnsanlığın yaradılışta hiçbir zaman tam anlamıyla ortaya çıkmamış. Şimdi insanlar artık üretim süreci-

dar için hayata tahliye yapıp, bakişim mülklerini girecekleri de zannediyoruz.

Hayır zaman insanlık tarihiyle dalı gibi, kendi gibi çıktı diye değişmez, her yeni ve olumlu birer adı ve olumsuz sürecin içinden çıkar. Bu, bir değişim biçimidir. Bizim her zaman sonuçları izleyemeyiz. Senin orada bilincine varacağın şey onun hangi anda büyüdüğü değildir, onun boyutunda ve gelişiminde olduğu.

Şu anda dünyamın durumu da bir Tomurcuğu olduğuna görüyorsun ama o zaman soruyoruz: bu niye daha çok değişti? Nye hale kapiti- lize düşüyor, daha önce daha çok değişti? Ama burada bizim bakışınızın bir boyutu geliştirdi. Çünkü bu değişim boyutunda

Biz komünizmin vadedtiği "cennete" varacağız; ama o "cennete" giden yol politikalardan geçmiyor, teknolojiye geçiyor. Sovyetler'e kapitalizm arasındaki antagonist çelişki, sonunda meyvesini verdi. Artık bundan sonra non-antagonist bir çelişkiye geçiyoruz.

den yol politikalardan geçmiyor, teknolojiye geçiyor. Politikaın görevi o teknolojik yola aşmaktır. Onun için Doğu bloku bugün bu meydanı tamamladığı için tarih sahnesinden siliniyor.

-Yeni bir bakıma teorize Markis'a dönersek, ama politik devrim farkıyla; yani günümüzde üretim araçlarının gelişimi belirli ilişkilerin kapitişim biçiminde değişiyor, dönüşüyor...

Altan: Bugün bu bütün değişimdeki gelişimleri markist mantıkla yorumlayabiliriz. Marks, felsefeyi yapıldığı çağın üretim araçlarına göre yorumlamış. Bugün gelişim o günün çalışarak, değişimi kuruyor. Değişimi nasıl oldu ve böylece politik kuramın ortaya çıkması bir felsefi sistem oluşturdu...

kapanmalar, savaş zorunlulukları ne-
ticelerine ulaşılmasına yol açıyor.
Maksimizde güvenle tahli-
de devlet oradan kurtulamaz, ki-
sane 1990 model sosyalizm anlayış-
ı devreye girer. Bu anlayış, Rus ya-
sı da başarısızlığı göstermiştir.

**Yeni bir dünya üzerinde ilk
dünya kurulamamı...**

Altını Eret, ilk dünya kurula-
mamı, bir, iki, komünist olan ülkeler
komünist olmaya hazır değildi.

Ortada proletarya diktatörlüğü
kurulmadı, bürokrasi diktatörlüğü
kuruldu. Belki hiçbir sosyalist öte-
riyi çıkmadı, çünkü altyapı da bu-
tun sosyalist bir yapıya değildi. De-
ğinmiş gibi, Sovyet İttifakı
dayatıldı, hümmet, kollektif yapı-
may, rekabet çok hızlandı. Ama
bunun, kendi içinde çok ağır ve besle-
ci bir dünya kurulu, kendi vatan-
dağlarına döndü. Onlar çok ağır
ödediler. Şimdi arka buna ödemek
istemiyorlar. Belki çok yıllardan be-
ri istemiyorlardı, fakat bu bunu yeni
öğreniyoruz.

Bunun yanı sıra, bence Doğu blo-
ku henüz kurulmuş değil, henüz
buzdur. Bu teknolojiyi yaratan ölmüş
adı Doğu Bloku. Onu halledemedik.
Şimdi arka bu yükü sürdürmemize ge-
rek yok, çünkü bu patlama kendi ba-
şına geliyor.

Şimdi burada bence bir büyük
dönüşüm gerekiyor: market
terminolojiyle açıklanamak istedik,
dünya antagonizması, çelişkiliden non-
antagonizma çelişkiye geçiyor. Sovyet-
lere kapitalizm arasında antagonizma
çelişki anlamına muayyenli verdi. Ar-
k bünden sonra yokedildi bir çelişki
yerine, birlikte varolmaya, birlikte
zenginleşmeye, birlikte iyiliği ma-
yan, non-antagonist bir çelişkiye ge-
çiyoruz.

Ben dünyanın çok yeni, çok
mucidi bir döneme girdiği kanaatin-
dayım.

**Dünyanın bir bölümlüde
büyükleri denemeler olmaları,**
bir de yığın denimle "Üçüncü
Dünya" sönümüne. Kazay-Güneş
çelişkil, aradıkları yorum buldular
büyükler. İnsanlık, artık iyice bütü-
nleşti bir hal almaktadır. Dünya-
daki tek bir uygarlık sistemi için-
de buluşabilir mi, daha doğrusu
bu nasıl olacak?

Altını Üçüncü Dünya ülkeleri
teknolojinin kaynağı olan yerler de-
ğil, üretim araçları onlar bulmadılar.
Onun için, ne üretim araçlarını
yaratacak bir kültürün, ne de üre-
tim araçlarını yaratan bir kültürün
zahiri olmadı.

Şimdi dünya üretim araçlarını
yaratan, onun kullanı ve o üretim
araçları sayesinde yaşam sürdürme
gelişimlerine sahip bir kesim ile, o
araçları kullanmayan, kullanamayan,
doluylaşımı o araçları yaratacak ya-
şam standartlarında haberdar bile ol-
muyor. İlk dünya aydınları. Buradaki
zıtlarına aşılmazlık bir çatışma değil,
bir kültürün çatışması.

Aradıkları fark nasıl kapıyor? Ve-
ya kapandı mı? Doğrusu bu konuda
çok kesin birşey söyleyemeyiz.

Bir örneğin şu: Bugünkü üretim
araçlarının elde edilmesi, kullanımı
daha kolaylaştı. Teknolojideki bu
rahatsız ve kolaylık Üçüncü Dünya
ülkelerinin benzerine, o çelik sına-
yine bile benzer varmamıza çıkışın

bulgısayar çizgisine ulaşmasını belki
sağlayabilir.

Bir de, eskiden emperyalist bir
araziye hareket eden büyük kapitla-
lızma emperyalist çizgilerinden
değilimye bağlanam. Çünkü onlar
arık-savaş oradan kalkınca, bir sa-
vaş müntehili değil, ticaret oradan
alıyor. İhtiyaç duyuyor. Bu ihtiyaçların
karşılama için de, bu geri kalma
ülkelerin önünü iki defa açıyorlar.

Bu sanileri iyi kullanılabilecek
bir takım Üçüncü Dünya ülkeleri
bunları iyi kullanacak zammeyo-
rum-onların da yolu açıp, ileri gi-
decekler. Kullanılmayanlar için dünya
hazırladı çok önlenimler olacak.
Tam bilemiyoruz.

Yeni bir dünyanın biçimlen-
mesi büyük ölçüde Avrupa'dan
başlıyor. Türkiye de Avrupa'nın
bir parçası sayılıyor ama ölkemizin
bu yeni süreçlerin pek içinde
yer almadığı görülüyor. Bu böyle
sürülebilir mi? Avrupa'yı yüzöl-
çüden ölçemeyi mahkum muyoruz?

Bu durumdan nasıl kurtulabiliriz?
Altını Türkiye yaradık Üçüncü
Dünya ülkelerinden biri bence. Bir-
sınan şu Doğu Avrupa'da yeni ya-
pılan hareket Türkiye'de on yıl, ya-
yatı yedi yıl önce, yani onlardan
önce başladı.

Bu durumdan, üretim araçlarının
Türkiye'deki yaşam biçimini ve ya-
şam anlayışını değiştirmesi sayesin-
de kurulabilceğimizi zammeyo-
rum. Şu anda mesela, gözlerimiz
değilimye giriyor. Güne, Türkiye'de be-
ri bir yaşam küçük kuruluş ilişkileri
kullanıyor. Bu önemli bir değişiklik.
Bu değişim ancak böyle sağlanacak
zammeyorum.

Çağdaş uygarlık düzeyine çı-
kılması, sivil toplumun geliştiril-
mesi, insan haklarının ve demok-
rasi özgürlüklerinin yerleşmesi, en
hızda da düşünce ve inanç özgür-
lüğünün sağlanması (1944-1953
bu kalıplarını) komünizm
bugün Türkiye'deki siyasal parti-
lerin herikinin hepsinin görüşü bir-
likte olduğu gözleniyor. Ama öte
yandan, sanki bunların
hükümetin, meclisin söz geçire-
mediği, çoğu kez boyun eğmek zo-
runda kaldığı (örneğin, baybake-
na suikast girişimi gibi birçok
olayın her "karaite" kalmaması
çatışma, hatta birçok terör eyle-
minin arkasında olduğu sanılan,
bir "sade vatandaş" olarak Er-
men askerleri ile ilgili etedilme-
sine olağan tanyan, bir DGM av-
cısına baskın baskın davama
cesareti ve gücü veren) son derece
ekil bir takım "güç odakları"

ne da başka birşeyi değiştirebiliriz.

Bu da Türkiye'de hükümet ve
devlet çatışması oldu. Yani ANAP
hükümeti devletin bu yapısını de-
ğiştirmek isteyen bir hükümetti. Bütün
güçlerini, teşkilatlarını ve yarılarını
rajinan, ANAP bunu değiştirmek
çin çarpıştı. Bunu değiştirmeye ge-
riktiyordu, çünkü ANAP'ın ekono-
mik misyonuna uyan bir devlet yapı-
sı değil.

Türkiye'de ilk defa Özal devletin
vatandaşın hürmetinde olduğunu
söyledi. Halkın bizzat kendi anla-
yı vatandaşı devletin hürmetinde
olduğunu. Bu anlayış Türkiye halkın-
dan evrim bularak yünde 42 yıl ol-
du. Bu sız verildiği gerçekleştirilme-
diği için oylarda büyük düşüşler
oldu. Amacına ulaşamadı.

Ama o amaca giden yolda epey
salam atıldı Türkiye'de. Çünkü liber-
al bir ekonomi için, dünyaya emig-
re bir serbest piyasa ekonomisi için
bu asker-sivil bürokrasinin gizli ege-
menliğini kırılması gerekiyordu.
Çünkü bu egemenlik yasaklı bir
egemenlikti.

Bu yasaklılık sadece hükümet,
politikada değil, ekonomide de söz-
kurmuş. Bunun da basit bir ekono-
mik nedeni var: Yabancı yatırım sü-
rece kazaklık ve illegal gelirler
arıyor. Bu kazaklık ve illegal ge-

**Türkiye'de esas
problem hükümetlerle
değil, Türkiye'de
hükümet dışında gizli
bir egemen güç var.
Bu, asker ve sivil
bürokrasidir. Aynı
Doğu blokunda olduğu
gibi.**

çünkü bizde genellikle onlardan ve
Babası devletin egemenlik bir usatın-
dır. Ve bunu ilerletici adına bu dev-
letin savunarak ortaya çıkıyor.

ANAP'ın Türk yarı Türkiye'nin
Babası'de ve aydınlar arasında en
ağır kütür yarıları bir olmasa bu dev-
let-hükümet çatışmasında bizim yan-
danlaşızın baskın devletin yan-
danlaşızın olmayı.

Halkın kanlılık ve son dierme-
meler de bu gizli kütürün dierme-
leridir. Bugün Türkiye'de başlayan
en ağır kütür yarıları bir olmasa bu dev-
let-hükümet çatışmasında bizim yan-
danlaşızın baskın devletin yan-
danlaşızın olmayı.

Ama burada herhalde ilerletilece-
de, gerçek ilerletilece de önemli bir
noluluyor. Yani tavırları çok
açık, çok net olarak ortaya koyma-
nı, bari güçlerle itiltilik yapı, hangi
güçlere karşı mücadele edeceğimiz,
çok açık seçik olarak belirlenmek ge-
rektiyor. Burada, "aman bana ne di-
yorlar" ötekiliyle, genel sepet
ilerletici kavramın içinde gücün
devletin hukuk, ama değilimye ite-
leni hukukuna çakım gibi bidele
sistemde eylemleri ilerletici için çok
iyi bir sonuc vereceğini zammeyo-
rum. Çünkü ilerletici havanın gü-
çü zaten devletin kendisi. Ama bu diye
bir eumula ki, bu baskıcı devletin
mak, aynı şekilde Doğu blokunda da
devletin hukuk, "ilerletici" sınırlar.
Şimdi onun bu anlayışı değilimye
ki. Tabii Türkiye'de de değilimye. Q

Devlet yapısı ve bürokratik gu-
su, baskıcılık, ordu, vatandaşın
kayınusuytu. Türkiye komünist pa-
si olmayan bir Doğu bloku ülkesi gi-
yiyor. Ama kendisini değilimye
Doğu blokundan önce başladı. Höy-
le bir dev aştığı var.

Bütün bugün Avrupa'ya birleş-
memizin esas nedeninin ekonominin
olduğunu zammeyorum. Ekonomik
çok geri, doğu. Ama bizim ya-
şam anlayışımız ekonominin geri-
sine. Türkiye'nin en "vornik
değilimye, altyapıdaki" ... İlk
üstüyaşamı daha ekti emek.

Bir gelişmiş dünyanın belki bi-
raz geri kalma bir kardeşi durumunda
geliriz. Onun imeninin kopacağı-
na zammeyorum. Ansa şu çok
yakın gelecekte bunun hemen sağ-
lanmam bence var.

**adeta Türkiye'yi (tutak etmiş du-
rumda... Yani, altyapıdaki değilim-
lerin üstüyaşını değilimye kendi-
liğinden, otomatik olarak
gerçekleşiyor...**

Altını Türkiye'de gizli bir ikti-
dar var.

Bütün "güçlü ilerletici" de-
ğilimye. Aslında bu ölmekler, ap-
tıyor bir kesin "ilerletici" bidele sağ-
tarak hükümeti çatışması "ilerletici"
ve hükümeti değilimye esas
amaç olduğunu ileri sürüyorlar.

Türkiye'de esas problem huku-
metlerle değil, Türkiye'de esas de-
ğilimye gereken, yapısının değilimye-
rilmesi gereken, adna devlet
değilimye. Bu sözde baskıcı
egemenliğiz. Bu bu asker-sivil bü-
rokrasi egemenliği değilimye-
de Türkiye'de P. hukuklu anlayış

lirler de bu yasakları kim kontrol
ediyorsa onun tarafından kontrol
ediliyor.

Şimdi ANAP bu yasakları or-
dan kaldırıyor zammı bu gelirler bi-
tıyor. Bu gelirler bittigi zaman o gizli
egemen gücün parçası olmamak ekono-
mik anlamda en doğru kalkıyor.

Türkiye bu sınımda.

Bu gelişimye ne yarak ki en çok
kendilerini "ilerletici" diyenler karşı
çıkıyor. Dikkat ederseniz Türkiye'de
büyük bir karışıklık da karşı karşı-
ya kalıyoruz burada "ilerletici" ve
ilerletici. Bu sözde devletin kendi ikti-
darıdır. Devlet çok baskıcı bir devlet
Türkiye'de. Önce bunun yanı sıra
değilimye gerekir. Ama bizim "ile-
retici" bizim değilimye değilimye-
ler. Bunun da bir sek nedeni var.

İsmail Beşikçili'nin son kitabı gültü

Hava koşulları izin vermedi
İZMİRTE MİTİNG YAPILAMADI

İzmit'te "Doğu kırsallığına karp etele" mitingi, havanın yağışlı olması nedeniyle 20 Ocak'ta da yapılamadı. Miting çalışmalarını yürüten sekreteryaya bir basın toplantısı yaparak mitingte yer alacak kuruluşların ortak açıklamasını okudu. Açıklamada özetle şu görüşlere yer verildi:

"Çalışmamın en büyük sorunu olan doğa kirliliğinden en çok payı alan Kocaeli kenti her geçen gün ölüm sınırını zorlamakta ve kitlesel ölümlerin bekleyicisi bir kent olarak görülmektedir..."

İnsan ve doğa ilişkisinin başlan-
gıç tarihini bilmek mümkün değil.

ama bunu bilmek önemlidir. İnsan doğayla tanrıya an veya doğuya bağlıdır ancak itibaren doğuya kirlenmeye başlıyor...Bu tabii kirlenmeye yıllar önce doğanın gücü yetiyordu. İnsanlığın hissettirmeden kendine özgü filtresiyle kendi dengasını koruyarak, dünyasını temizliyordu. Dünyanın temizlik alışkanlığı 1700 lerde başlayan sanayi devrimine bizi- ziz borulsa da, gene de insanlığın belli etmeden yıllarca kendi dengesi- ni korudu. 1900'li yılların ortalarında artık dayanmıyordum diye bağır- marına duymak bile olmuştuk. beki de duyduk anlamamızıktan geldi...

Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiyesi yaşımsal sınır ölçütü metreküp içinde kükütdioksit oranı 200 mikrogram olması gereklilik, kentimizde Aralık sonlarında ve Ocak başlarında bu oran, 780 mikrograma, daha sonra da 1165 mikrograma çıktığı halde somut hiçbir önlem alınmadı... Bu konuda tüm yetkilileri görev yapmaya çağırıyoruz..."

Başarı açıklanması SHP, TRKP, SP il başkanlıkları yanısıra dokuz sendika, Kocaeli Barosu, Meslek odaları, dernek ve basın temsilcileri ile bazı Kocaeli milletvekilleri imzalandı. □

Pandik 'tekl' haftaya katılanlar

PENDİKTE YEŞİL HAFTA

14-21 Ocak tarihleri arasında yemyeşil bir hafta;Belediye'nin öncülüğünde, Pendik SHP Çevre Komisyonu'nun, değişik kipi ve kuruluşların desteğiyle

"Çevremiz İçin Elele" haftası yapıldı Perdik'te.

Haftanın en önemli özelliği halkın ve öğrencilerin yoğun ilgisiydi ve burada Belodivye'nin büyük payı

vardı. Nitekim, hazırlık çalışmalarına birkaç ay önce başlamış, Pendik'teki ilk-orta- lise öğrencileri arasında resim, kompozisyon ve slogan yarışması açılmıştı. Yarışmaya üç yüze yakın yaşı gönderen minik öğrenciler, çevre kirliliği ve yapılaşma-ya karşı tepkilerini ortaya koyuyor- du. Bu yapılar kampanya süresinde Atatürk Kütüphanesinde sergilendi.

Kampanyanın tepe noktası "Pendik ve Çevre" konulu panelidir. Yazan Demirtaş Ceyhan ve Cengiz Gülen doğdu, İstanbul Tabip Odası'nda Dr. Altan Yağar ve Pendikliler'in na da, kırk yıllık Pendikliler bayrağı Kamran Gülecan'ın katedip, günün köpek öğrencilerin ve Pendiklilerin başına uyardı. İki saat süren panelin ardından yapılmada derceceyi günün köpekleri ödülleri verildi.

Kampanyanın ilgi çeken bir baş-
ka yanı da, Pendik'te örnek bir so-
kak oluşturulmasıydı. Orada onur-
ların ve esnafın katkısıyla
boyanmış, temiz, çiçeklendirilmiş
örnek bir sokak yapılmıştı. 21 Ocak
Pazar günü o sokakta yapılan min-
bir semtlikte kampanya sona erdi.

Perdiki'ye yepil hafta gúster
ki, çevreciler çocukları kazanmı
Hiç de küçük bir kazanım değil be
Ancak tonaç salımlık işi herhal
de "büyükleri" de kazanmak gereki
yor. Sadece yerel yönetimlerin deęi
Ankaranın da çevreyi ciddi cide
düştürmesi gerekiyor. □

İNSANDA DEVİRİM

Şimdilerde ellidokuzunda olmalı **David Mc Taggart**. Kanadalı. Kırkına varasıya jraştığı inşaat işlerinden yükünü tutmuş, yani tuzu kuru biri, bir kapitalist. Bir de 3admington şampiyonluğu var, yani sprcu adam. Kendini tutucu olarak tanımlayagelmis, ta ki 1972'nin Nisan ayına dek.

O tarihlerde **Mc Taggart** iki direksiyonlu metrekil teknesi **Vega** ile dünya turundadır. **Vega** Yeni Zelanda sulanna demir atmış sokulmaktadır. Kizildeniz'in boğuşu sığacıdır, et' emreden Akdeniz mavisinde yelken açacağı günleri düşünüyöyü bekli. Düşü bölen uçaklar bir gazete ilanı hem **Vega'nın**, hem de **McTaggart'ın** seyir defterinde yepyeni bir sayfa açıyor: Kanadalı'nın Vancouver kentindeki **Greenpeace** komitesi, teknesiyle Polinezya'daki **Munuro** adasına gidecek bir gönüllü armatördür. **Munuro** Fransızların yerlölü nükleer denemeler yapıldı bir adadır.

"Bu bir oyunluk. **Mc Taggart**'in eli tepki-bu oluyor. Kurt düşmeye görsün bir kez insanın için. **Mc Taggart**'ın aklı "ama böyleisi söyletmiş gençlerin işi, benim gibi karıların değil" dese de, yüreği aykırı çırpıyor. Onokuzundaki dilber sevgilisi Ann-Marie de yureğinden yama çınkalı aklı için yurek kavuşur. **Mc Taggart** gününlşu şu satırları düşer: "Yakında kırkima basacağım. Ama daha uzun yaşayacak mıyım, işte soru budur. Çünkü doğum günümde cennetimi bir havalı fişim, Hırosima'dakinden işi yüz ellî kez daha güçlü, on megatonluk bir nükleer bomba patlatılacağını düşünmek bile çık."

McTaggart o güne dek gerçekten politika ile ilgilenmemiştir. Ayıp mı? Yirmisinde keskinlik satıp yirmibeşinde tezgahı kapat-sa ömür boyu kâkasında geçilemezdi doğrusu. Ama McTaggart kırkınıcı doğum gününde koskoca Fransa'ya cepheaden savaş açıyor. Bu savaşta onu ve Vega'yı bekleyen belkilerden biri "Hiroşimalı çocuk gibi yanmak" ise, bir diğeri Fransız savaş gemilerile "savaş"tır.

Saygın Day McTaggart, Mururoa seferine karar verdikten sonra dünyanın mağur ve aptal devletlerin gözünde artık bir "suçludur". Greenpeace 3 adını alan Vaga'yı Mururoa seferinden alayokmay için McTaggart çeşitli bahanelere gözetilmiştir. Karırmaz. 1972 ve 1973'te Greenpeace 3 iki kez nükleer deneme bölgesine girer ve aylarca bölgede kalır. İki seferinde bir Fransız mayın gemisi tarafından mahmurlandırılır.

Bugün Fransa yerüstü nükleer denemeler yapamıyor ama Greenpeace yaşıyor. Daha da güzeli, Polinezya adalarında kanserlerinden ölen çocuk sayısı artık yok denecek kadar az.

Köklü yenilenme çağının sahne ışıkları bir gerçeği tüm teorik-politik gılgışlarından arındırarak gözler önüne seriyor: Doğruyu savunmak için güç gerekmez. Güç doğru ve haklı düşüncenin kendisinden ve o düşüncüyü savunmanın ayrılmaz parçası olan şiddetsiz eylemden geliyor. □

SEN KUŞLARI SAYABİLİR MİSİN?

Uluslararası Suikastları Araştırma Bürosu (IWRB) 23 yıldır Avrupa'da küçü dönemi suikastları sayımı yapıyor. Elde edilen bilgiler her beş yılda bir yayımlanıyor.

Türkiye'de ilk sayım 1967'de iki İngiliz ornitolog tarafından gerçekleştirildi. O güne dek Türkiye'de bilinmeyen geniş sukuğu topluluklarına sahip göller bu ilk ekip tarafından tanımlandı. O zamandan beri Türkiye'de hemen her yıl sayım yapıldı.

Anak yerli sayda yetirmiş kuş gözlemcimiz olmadığımızı düşünürüz. Bu sayımlarda genellikle yabancı uzmanlar yer alırlar. İlk kez bu yıl Ocak 1990 sayısında, Doğan Hayati Korumada Derneğinden (DHKD) kuş gözlemcileri Hollandalı iki ornitolog (Lieouw Dijkstra ve Anne-Marie Blomert) birlikte gerçekleştirildi. DHKD sayan ekibi 1991 sayımlarını aktif olarak yardım etmekteyiz. Sizlere yardımcı olmak için de çalışıyoruz.

Ruhunu arayan sınıf mücadelesi

SÜMEYRA ÖLDÜ

Onun türkülerini dinleyiniz arkadaşlar. Çünkü sanatçı asıl ölümünden sonra yaşar; ve o nedenle sanatçı karşısında kadirbilirlik, ne zaman olursa olsun, boşa gitmeyecektir.

□ **Yervsi SARISÖZEN**

"Yurttaş" olmayan, arkadaş Sümeysayı doğup büyüdüğü ülkeye yolcu stik. Sizin, bir politik göçmen daha gönderdik.

Be yazıda Sümeiye'nun sanması, Ruhi Su geleneğinin bir temsilcisi olarak önemi, 12 Eylül rejimi tarafından üjradığı hakstuzluklar, yurttaşlıktan çıkardması gibi genel konulara değinilmeyecek. Fakat ölü evinde bir saat solodüğümüz ağır havanın bize hatırlattığı, hareketimizin ruhsal fakirliğinden söz edilecek.

Haber "Köln Radyosu"ndan aldığımız sorsa, Frankfurt, Stutgart, Bonn ve diğer şehirlerdeki Alman radyolarının çoğu, Hasan Çaker bizi sessiz kaptı. Mutevazi poliklinikten göçmen evinde eski bir piyano, klavye, sesli soğutucu bir çak, müzik seti, plaklar ve kitaplar dahi ilk bakışta bir emrdir, ilköde de, ilköde dışında da olsa değişmeyecek bilançosunu gösteriyordu. Piyanosun üstünde, Stutgart, Bonn, Frankfurt, "Gülen Elendi"nin kapakından görsel yüzyıl, odakları bek adının eski suratına karşı, istemiz kullandı.

Hasan Çakır, karşısında oturan biz, "komünistler'e uzak gözlerle bakarak sessizliği bozdu. Kırık sesiyle 'marksizm', dedi, 'insan denilen değeri yöceltmişti, biz ise onun değerleri arasında 'arta değer'den ötesini düşünemez olduk.' Bana dönerek dedi ki: 'Ölkenin insan değerlerine sahip çıkmayan, marksist olabilir mi?'

Soru bizeydi? Eleştirilen bizdik.
Ölüm karşısında saygıdan değil,
şeytanlıkla hak verdiğimiz için sus-
tuk.

Sanatçı dediğimiz manevi değerlerin yaratıcılarıyla aramız açılmıştır. Hala bizden umutkesmeyen bir kaç istisnai dost dışında, sanatçı partiden kaçmıştır. Bizden uzak durmaktadır.

"Yeniliği" yıllarımda, "zor" dönemlerde aydın "kaypaklığı" hakkında çok yazdık. Bizleri dinleyen az sayıdaki işçilere ve daha çok sayıdaki yarı-aydınlara, aydına ve hele sarıncıya "güven olmayaacağı" defalarca anlatıldı. İşçilere sığınmanın rahatsızlığına iştirak ettik. Ve hatta "partinin"

aydın ve sanatçıların "tabanları" olmadıkları halde, bizim örgütü gücümüz karşısında gereğinden çok söz sahibi olmaya çalıştıkları kanısındayız. Böylelerine karşı "sen nesin" diye onbin ağızdan tezahürat yapamamak için kendimizi zoru tuttuğumuz belli oluyor.

Bütün bu durum bürokratik ve dogmatik geçmişin ağır sonucudur. Bürokrasizm ruhsuzluk demekse, dogmatizm gerçeklikten kopmaktır.

canlı. Yaşar Mirza, Baş Fütan-
can, Orhan Taylan, Mehmet Aksoy,
Tahsin İncir ve diğerleri nerdele-
ler? Benim de imza verdiğim 21'er
arasında, Şökan Kurduku'nun, Af-
şar Timur'un, Edip Cansever'in,
Ömür Canday'ın 1964'te TİP'den İ-
raçlarını, 'Aybüke' Yaşar Kemal'in
afarozu, 'MDD' ci Enver Göç-
ce'nin ABC müsahhablığında unu-
tuğunu, daha da gerilerde, Sabahattin
Ali'den, 'komünist oluklu için'

Sorbus nasuta bulungachana distrikti.

İşte siz, bu bilinmeyen, sırları dolu alanda kah gıllir bir ses duyuydu, kah bir resmin renk tonuyla, kah bir romanın en siliik kisiğinde ve kah bir yonunmı hatalı gibi görünen bir ayırınmda bize bilinmeyenleri gösteren, ipeket eden ve tembel kafalarımız için hazır yanıtlar üretmeye, bizi düşünmeye iten sanat adamı ve sanat kadınına uzak düşülgünüzü Zaman, işçinin ve emekçinin

isine yarımayan koenüistler haline geldiğimizi bir türlü anlamadık.

TKİP saflarında şu önlü "ideolojî" işlerini bir ara sözde "yönetmiş" bir kişi olarak, bu açya sonuçta kendi çapım oranında pay sahibi olduğumu, burada ifade etmek isterim.

Marxist hareketin teorik yenilenmesi yalnız marxist hareketin en geniş faaliyetleri zorlu tartışmalarından, farklı marxist geleneklerin birliğinden geçimiyse, dar marxist düşünmeyen perçemleri ile bir birini yakıştıramazsınız, herhangi birine aitlerin hakkında "öğüt" ya da "seksi-yon" kararı veremeksizin, bütün sa-nat cereyanlarını açtığımız ve mark-sist siyasetiyle sanatçı, işçiyi aydın arasındaki tarihsel sınıma ya-ratabildiğiniz zaman kendisini bi-tilen hümanist ve yarımcı zenginliğ-i ile ortaya koyarsak.

Bilmeyorum, bu kadar olumsuz deneyden sonra, sanatçı komünist el uzatacak mı? Ama bizim marksist rönesansınız, tepki yeri çağı başlatan rönesanista olduğu gibi, sanatçı- nın katkısı olmamak, biz küçük "Rim Papalar" kalabalığından be- belli ki, çıkmayacaktır.

1980 başlarında 12 Eylül terörü-
nün dünyaya duyurmak için sağ ve
sürkülerıyla bize çokkuyula el uzatan
ve ölümden önce çoğumuzun unu-
tuğu Süleyman, serin, fakat parlak
güneşli bir Frankfurt sabahında öl-
kesine doğru son voleyula çıktı.

Onun Türkçesini dinleyiniz, ar-
kafaslar. Çünkü sanatçı asel ölü-
münden sonra yaşar; ve o nedenle
sanatçı karşısında kadirdirlik, ne
zaman olursa olsun, başa gitmeye-
cektir. □

8 Subat 1990 günü Sümeyya Çakır'ın cenaze töreni

bu konularda terakkiyatların bilimsel küleşmeleridir. Sanatçı-aydın için genel olarak marksizmden, göğnen olarak düşünür, genel olarak komünizme dönme kaçınılmazdır. Sanatçı ruhunu ve bilimsel kutarmak için bürokrasizmin ruhsuzluğundan ve dogmatizmin körlüğünden kaçınmıştır. Biri, siyasi mücadelelerinde ruhsuzluğuna ve köle bilimselini başbaşa bırakmış, birinden "adama kimsisi" bir pirinazın düşünce-özme ve dogmatizme doğru geriledikini anlayabilmeye, işin, sanatı adını ve kadını parti karşısındaki durumuna bakarak, en güvenilir ölüştür. Sanatçı bir parti için yaratıcılığı, gerçek mültez ve doğma yüceltmeğini gösteren en hassas barometresidir.

"Nasım Hikmet her şeyden önce komünisttir" diye kendi şahane komünistliğimizle bóbürlenerek yazdığımız değerli, şu makaleleri haurluyorum.

"Gece Dersleri" yazarmın bir nefret çemberine ahtıruğu düğündüyorum. "Gol Kralı Sait Hopsait" lehine (çünkü her işçi onu Kore Nire'den çok okuyordu) ve Aziz Nazim aleyhine (onunları inavetigimiz gütleri gönişle canlandıruvırmı) "Aziz Beh-

övdüğümüz N.Hikmet'e kadar, bizim bürokrasi bile yaratamayan bürokratizminiz ve ikinci elden kitaplarla süslenmiş "dogmatik" dogmatizminiz tarafından lekelenen değerlerimizi tek tek hesaplıyorum.

Bir zamanların Sansaryan Hanı ve günümüzün DAL şubesi, sanatçıyı "partisinden kopartmak" bakımından, bizim kendi kaba düşünce ve örgüt mekanizamıza kadar hareketimize zarar vermedi bağırarmıştır.

hâçler ve emekçiler bizim kapımız-
grevlerde, gösterilerde ve ya-
pışmalarında ne yapacaklarını öğren-
mek için değil (bunu çoktu zaman
zaman iyi biliyorlar), onlardan çok
düşündüklerini aydınlar, sanatçılarla
buluşmak, suskunluk bilmek, edebi-
yat, sanat türlerine bir nebe olan
havuşmak, yazmış kitapları incelemek
artık ser olmayan süratle değil, hayati-
yet ve istişim sınırlarına kadar kendin-
yirilen ötececek olan süratle öğren-
mek için çıktılar. Bizden her şeyi
öğrenmek isteyen bu insanlar bir
"muzik ve program" ve bilip bi-
renmek bilmeyen kereş için kavga-
ların anlatılmakla yetindik. Şuafak
olanın ona devrim öncüsüyle yete-
cek, muafiyetle ne devrimle

Petrolat - Keratinin
